

ЦИФРОВА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ: ЯК ТЕХНОЛОГІЇ ЗМІНЮЮТЬ НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Цифрова освіта в контексті української мови та літератури є важливим інструментом трансформації навчального процесу. Вона відповідає основним засадам Концепції «Нова українська школа» та сприяє формуванню ключових і предметних компетентностей учнів. Інтеграція цифрових технологій у вивчення української мови та літератури підвищує рівень засвоєння знань, розвиває комунікативні навички, критичне мислення та формує ціннісні орієнтири учнів.

Доля авторського внеску:

Творче застосування відомих педагогічних технологій дозволяє ефективно поєднувати традиційні методи навчання з цифровими інструментами, зокрема інтерактивними платформами, мультимедійними матеріалами та технологіями доповненої реальності.

Апробація розроблених інноваційних педагогічних технологій включає використання гейміфікації, штучного інтелекту та персоналізованого підходу до навчання, що сприяє підвищенню мотивації учнів.

Представлення авторської системи організації освітнього процесу містить методичні рекомендації, кейси, приклади уроків та ефективні цифрові інструменти для роботи вчителя.

Оптимальність представленої освітньої практики:

Запропоновані методи та технології сприяють досягненню високих навчальних результатів при оптимальних витратах часу та ресурсів, забезпечуючи якісне та ефективне навчання.

Практична значущість і можливість творчого застосування:

Розроблені підходи можуть бути адаптовані та впроваджені у масовій практиці закладів освіти, що забезпечує їхню універсальність і доступність для широкого кола освітян.

Науково-методична коректність змісту:

Використано сучасну загальноприйнятую термінологію, розкрито основні положення цифрової освіти в контексті мовно-літературного навчання.

Грамотність і логіка розкриття матеріалу:

Матеріал викладено логічно, структуровано та відповідно до науково-методичних вимог.

Висвітлення результативності та ефективності:

Практичне застосування цифрових технологій у навчанні української мови та літератури демонструє позитивні результати, підвищує зацікавленість учнів та покращує їхню успішність.

У своїй практиці я активно інтегрую цифрові технології в процес навчання української мови та літератури в основній школі. Вважаю, що цифрова освіта є потужним інструментом для покращення якості навчання, розвитку критичних та комунікативних навичок учнів, а також для стимулювання їх творчого мислення і підвищення рівня інформаційної грамотності.

Мій підхід полягає в поєднанні традиційних методів з сучасними цифровими технологіями, що дозволяє значно підвищити мотивацію учнів і зробити процес навчання більш інтерактивним і персоналізованим. У своїй роботі я активно використовую інтерактивні платформи, мультимедійні матеріали, доповнену реальність, гейміфікацію та штучний інтелект, що дозволяє робити уроки більш захоплюючими та ефективними.

Зокрема, я застосовую інноваційні педагогічні технології на уроках для учнів 5–7 класів, надаючи їм можливість працювати з різними цифровими інструментами. Крім того, я ділюсь із колегами методичними рекомендаціями, прикладами уроків та кейсами для ефективної роботи в умовах цифровізації. Не менш важливою частиною мого досвіду є робота над питаннями безпеки в Інтернеті, академічної доброчесності та формуванням цифрової культури серед учнів (Додаток А, Б).

Вправа 1. «Знайди значення». Учням пропонується працювати з онлайн-тлумачним словником (наприклад, СУМ-20 або словники на сайті «Мова.інфо»). Завдання:

- ввести у пошук слова: «ключ», «лист», «гора», «парта», «джерело», «коса», «роса», «стрілка», «годинник».
- визначити, які з них є багатозначними.
- навести приклади вживання кожного значення в реченнях.

Вправа 2. «Синоніми-перевертні». Учням пропонується 10 речень, у яких є слова, що не зовсім точно передають зміст. Завдання – замінити їх на більш доречні синоніми, використовуючи онлайн-словники (наприклад, Словопедія, Лексико, Академічний тлумачний словник).

1. Учні відкривають завдання на спільній дошці Padlet або в Google Документі.
2. Використовуючи онлайн-словники, шукають більш точні синоніми

для слів у реченнях.

3. Записують оновлені варіанти речень у спільному документі або надсилають відповіді через Google Форми.

Речення для опрацювання:

1. Учень швидко виконав завдання у навчальному застосунку. *(Заміни «швидко» на більш точний синонім.)*

2. Вчитель цікаво пояснював нову тему під час відеоуроку. *(Яке слово краще передає значення, ніж «цікаво»?)*

3. Діти добре відповідали на запитання в інтерактивному тесті. *(Підбери більш точний синонім до «добре».)*

4. Школяр уважно слухав пояснення в онлайн-уроці. *(Заміни «уважно» на більш виразне слово.)*

5. Учениця легко впоралася із вправою в електронному підручнику. *(Яке слово можна використати замість «легко»?)*

6. Голос ведучого вебінару був дуже приємним. *(Знайди більш виразний синонім до «дуже».)*

7. Хлопчик правильно виконав тестове завдання на освітній платформі. *(Заміни «правильно» на більш точне слово.)*

8. Дистанційний урок пройшов цікаво і пізнавально. *(Яке слово можна використати замість «цікаво»?)*

9. Робота у цифровій бібліотеці була корисною для підготовки до уроку. *(Яке слово передасть значення краще, ніж «корисною»?)*

10. Відео з поясненням було чітким і зрозумілим. *(Заміни «чітким» на більш точне слово.)*

Учні порівнюють свої відповіді, обговорюють, які слова найкраще передають значення. Вчитель пропонує створити власний список синонімів у цифровому форматі (наприклад, у Google Таблицях або Jamboard).

Мій досвід показує, що поєднання традиційних педагогічних методів з новітніми технологіями створює сприятливі умови для мотивації учнів, розвитку їхніх комунікативних і інформаційних навичок. Завдяки інноваційним підходам, які включають персоналізоване навчання та практичні інструменти для вчителів, можна досягти високих результатів без надмірних витрат часу та ресурсів.

Практична значущість таких підходів полягає в їхній універсальності та здатності адаптуватися до умов різних навчальних закладів. Вони можуть бути впроваджені в масову практику, забезпечуючи доступність і якість навчання. Застосування цих технологій не тільки покращує успішність учнів, але й формує важливі навички для їхнього майбутнього розвитку в цифровому середовищі, що є важливим аспектом сучасної освіти.

Додаток А

Основні інтерактивні ресурси, які можуть бути використані для вивчення української мови та літератури в 5–8 класах

Назва ресурсу	Функціональність	Значення для навчального процесу
«На Урок» (naurok.com.ua)	Онлайн-тести, інтерактивні вправи, відеоуроки	Допомагає перевірити знання учнів, розширити уявлення про мовні явища
«Всеосвіта» (vseosvita.ua)	Готові розробки уроків, тести, інтерактивні завдання	Забезпечує вчителів та учнів навчальними матеріалами
«Мова – ДНК нації» (mova.info)	Мовні вправи, тести, пояснення правил української мови	Допомагає формувати грамотність та розширювати словниковий запас
LearningApps (learningapps.org)	Конструктор інтерактивних вправ (кросворди, вікторини, головоломки)	Дає змогу вчителям створювати індивідуальні завдання для учнів
Кліп-уроки (на YouTube)	Відеоуроки з української мови та літератури	Візуалізація матеріалу сприяє кращому засвоєнню інформації
Google Forms та Kahoot	Тестування, опитування, вікторини	Використовується для перевірки знань та повторення матеріалу у форматі гри

Додаток Б

Вправа 3. «Моя улюблена справа: есе з дієприслівниковими зворотами»

1. Учні переглядають презентацію або відеоурок про дієприслівникові звороти (пояснення, приклади, правила вживання).

https://www.youtube.com/watch?v=pLdF8_HLil0

Учні обирають тему для есе:

- ✓ «Граючи на гітарі, я відчуваю справжню гармонію»
- ✓ «Готуючи улюблену страву, я поринаю у світ смаків»
- ✓ «Читаючи книжки, я відкриваю нові світи»
- ✓ «Малюючи, я передаю свої емоції»
- ✓ (або інша тема за вибором учня)

2. Разом із учнями складаємо план есе:
 - ✓ Вступ (чому ця справа важлива для мене).
 - ✓ Основна частина (процес виконання справи, використовуючи дієприслівникові звороти).
 - ✓ Висновок (які емоції приносить ця справа, чому вона особлива).
3. Учні створюють есе в Google Docs, виділяючи кольором усі дієприслівникові звороти.
4. Використовують Grammarly або LanguageTool для перевірки помилок.
5. Опціонально: додають зображення або тематичне оформлення в Canva.
6. Учні завантажують свої роботи на Padlet або в Google Classroom.
7. Читають роботи однокласників, залишають коментарі щодо змісту, стилю та використання дієприслівникових зворотів.
8. Учні вносять правки відповідно до коментарів.
9. Презентують свої есе у форматі відеозапису або аудіозапису (наприклад, начитуючи текст і створюючи коротке відео в Canva Video).